הֲלָכוֹת בִּרְכַּת הַנֶּפֶשׁ סִימָן רִיחַ

(ג) וּמַעֲבָרוֹת נַחֲלֵי אַרְנוֹן, וְאַבְנֵי אֶלְגְּבִישׁ (ד) שֶׁל בֵּית חוֹרוֹן, (ה) * וְאָבָן שֶׁבִּקֵּשׁ עוֹג לִזְרֹק עַל יִשְׂרָאֵל, וְאָבָן שֶׁיָּשַׁב עָלָיהָ מֹשֶׁה בְּעֵת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, (ו) וְחוֹמַת יְרִיחוֹ, (ז) * מְבָרֵךְ שָׁעָשָׂה נְסִים לַאֲבוֹתֵינוּ * בַּמָּקוֹם הַזֶּה. ג[ו]וּבֵין בְּרָכָה זוֹ (ח) וּבֵין שְׁאָר בְּרָכוֹת הָרְאִיָּה הֲרֵי הֵם כִּשְׁאָר בְּרָכוֹת וְכֻלָּם (ט) בְּהַזְכָּרַת שֵׁם וּמַלְכוּת: ב [י]עַל נֵס שֶׁנַּעֲשָׂה לְקָצַת יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְכָל יִשְׂרָאֵל אוֹ רֻבָּן, וַאֲפִלּוּ נַעֲשָׂה לְקָצָת (ג) שְׁבָטִים, (י) אֵין מְבָרְכִין עָלָיו: ג [ה]כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים אֵינָם אֶלָּא כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתָם (יא) מִשְּׁלִשִּׁים (ג) לִשְׁלִשִּׁים יוֹם, (יב) וְאָז הֵם (יג) חוֹבָה כְּמוֹ בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה: ד [ו]הָרוֹאֶה מָקוֹם

ג שֵׁם תּוֹסְפוֹת (ד״ה הרואה) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שִׁמְעוֹן וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ״ מַהֲלָכוֹת בְּרָכוֹת (ה״ט) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (מג. ד״ה אמרי) וְהָרא״ש (פ״ט סי׳ א) וְהָרַשְׁבָּ״א (נד. ד״ה וכתב) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״ט ה״א).

ד שֵׁם בַּגְּמָרָא לְפָרוּשׁ רַבֵּנוּ יוֹנָה (שם ד״ה גמ׳). ה הָרא״ש שָׁם. ו שֵׁם בַּגְּמָרָא לְגִרְסַת הָרי״ף (מג.) וְרַב הַאי (הוא״ד ברא״ש שם) וְהָרַמְבַּ״ם שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְהֶדֵס שֶׁנִּתְלַשׁוּ בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לְהָרִיחַ בָּהֶם בְּלִי שִׁיְּשַׁלְטֵל. וְעַיֵּן בְּרַדְבַּ״ז חֵלֶק ג׳ סִימָן תרכ״א לְעִנְיַן לְהָרִיחַ בְּשׁוֹשַׁנָּה שֶׁל הֶקֵּדֶשׁ אִיסּוּרָא אִיכָּא, עַיֵּן שָׁם:

בַּאוּר הֲלָכָה

הַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִם הַנִּבְרָא שֶׁלֹּא הֵמִיתוֹ אֹתָהּ **[וְאוּלַי אֶפְשָׁר עוֹד לוֹמַר דְּדַעַת כְּתוּר וְעָרֹם הוּא דְּהַנֵּס שֶׁהָיָה בְּהַר הַכַּרְמֶל הָיָה גַּם כֵּן תּוֹעֶלֶת לְהַצִּיל אֵלְיָהוּ מִן הַמִּיתָה**, דְּאַף שֶׁצִּוָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאָמַר לוֹ 'לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב' מִכָּל מָקוֹם אַחְאָב הָיָה בָּעֵל בְּחִירָה בְּעִנְיַן חַיֵּי אֵלְיָהוּ (וְכֵעֵין שֶׁמָּצִינוּ גַּבֵּי אוּרִיָּה מִקְרֵית יְעָרִים שֶׁהָיָה נָבִיא וְהֵמִיתוּ יְהוֹיָקִים עַל דְּבַר נְבוּאָתוֹ כִּדְכָתִיב בְּיִרְמְיָה כ״ו (פסוקים כ־כד)), וּמִכֵּיוָן שֶׁהָיָה חֲמַת הַמֶּלֶךְ עָלָיו עַל שֶׁעָצַר הַמָּטָר בְּדִבְרוֹ עַד שֶׁאָמַר לוֹ בְּשָׁבִיל זֶה 'הֵאָתָּה זֶה עוֹכֵר יִשְׂרָאֵל' (מלכים שם פסוק יז) וְהַנְּבִיא הֶשִׁיבוֹ 'לֹא עָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת ה' וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים' (שם פסוק יח) בְּוַדַּאי הָיָה חַיָּיו בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה עַד שֶׁיִּכָּרֵיחַ כִּי הָאֱמֶת אִתּוֹ וְעַל זֶה אָמַר לוֹ 'וְעַתָּה (לֵךְ) [שְׁלַח] קְבֹץ אֵלַי וְגוֹ' (שם פסוק יט), וְעַל יְדֵי מַעֲשֶׂה הַר הַכַּרְמֶל נִתְגַּלָּה שֶׁהָאֱמֶת אִתּוֹ שֶׁעָצַרְתִּי הַמָּטָר הָיָה בְּעָבוּר הֵלִיכָתָם אַחֲרֵי הַבְּעָלִים, וְתֵכֶף כְּשֶׁעָשׂוּ תְּשׁוּבָה שֶׁאָמְרוּ 'ה׳ הוּא הָאֱלֹהִים' (שם פסוק לט) הָיָה מָטָר עַל הָאָרֶץ וְעַל יְדֵי זֶה רָאוּ הַכֹּל שֶׁאֵלְיָהוּ הוּא עֶבֶד נֶאֱמָן לֵה' וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (שם פסוק לו) 'וְיִוָּדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה', וְנוֹכַל לוֹמַר שֶׁרָמַז בָּזֶה שֶׁעָצַרְתִּי הַמָּטָר בְּתִּחִלָּה שֶׁהָיָה עַל פִּי אֱלֹהִים הָיָה גַּם כֵּן עַל פִּי רוּחַ ה' שֶׁהָיָה עָלָיו אוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה נִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ חָרוֹן אַף הַפֶּלֶךְ וְנִתְרַצָּה אֵלָיו אַף לְהָמִית אֶת כָּל נְבִיאֵי הַבַּעַל. **וְהִנֵּה אַף שְׁתַּרְצֵנוּ אֶת דִּבְרֵי הַפִּתְרוֹן וְאָרַח מִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לְבָרֵךְ עַל רְאִיַּת הַר הַכַּרְמֶל]. וְגַם בְּעִנְיַן בֶּן הַשּׁוּנַמִּית גַּם כֵּן אֵין טַעַם לְבָרֵךְ עַל זֶה**, שֶׁהֲרֵי מִשֶּׁעָה שֶׁהָיָה אָדָם מֵסִיחַ אֵין לְבָרֵךְ שֶׁהֲרֵי בּוֹ לֹא קָרֶה שׁוּם סַכָּנָה וְנִצּוֹל, אֶלָּא שֶׁעָשָׂה לַאֲחֵרִים, וְהָאי אַחֵר לֹא הָיָה מֵסִיחַ. גַּם מִשֶּׁעָה שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם עַל יְדֵי נֵס זֶה גַּם כֵּן לֹא בְּרִירָא, חֲדָא דְּלֹא הָיָה בְּרִבִּים כְּנֵס דָּנִיֵּאל, **וְעוֹד דְּלֹא יָדְעִנָא אִם תְּחִית הַמֵּתִים בִּכְלָל הֵנִי שְׁתִּקְנוּ בְּרָכָה, דְּהִתְּבָרְכָה נִתְקַנָּה רַק עַל מִי שֶׁהָיָה בְּסַכָּנָה וְנִצַּל וְלֹא עַל מִי שֶׁכְּבָר מֵת וְנִבְיא הַחַיָּה אוֹתוֹ, וְיוֹתֵר טוֹב לְבָרֵךְ בִּכְּלָל זֶה בִּרְכַּת מְחַיֵּה הַמֵּתִים. וְעַיֵּן שָׁם בִּכְפּוּתוֹר וְאָרַח עַיִּין הוֹדָאָה שְׁרָגִילִים לוֹמַר בִּרְאוֹתָם הַיְרֵדֵן:**

* **וְאָבָן שֶׁבִּקֵּשׁ עוֹג וְכוּ'.** עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת (נד: ד״ה אבן) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה, וּלְפִי פְּשׁוּטוֹ אֵין תֵּימָה כָּל קֹךְ עַל אִישׁ כָּזֶה שֶׁהוּא הָיָה מִבְּנֵי עֲנָקִים וְאָבִיו הוּא מַאוֹתָן שֶׁאָמַר עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב (בראשית ו ד) 'וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם וְיָלְדוּ לָהֶם', וְכִדְאָמְרִינַן בְּנִדָּה ס״א (ע״א) סֵיחוֹן וְעוֹג מִבְּנֵי אֲחִיָּה בֶּן שְׁמְחָזַאי, וְעַיֵּן שָׁם בְּרַשִׁ״י (ד״ה בנו) שֶׁהוּא וַעֲנַאל הֵם הַמַּלְאָכִים שֶׁיָּרְדוּ מִן הַשָּׁמַיִם בִּימֵי דּוֹר אֱנוֹשׁ, וּמְפֹרָשׁ כֹּחַ גְּבוּרָתָן הָיָה מֵעֵין גְּבוּרַת מַלְאָכִים:

* **מְבָרֵךְ שֶׁעָשָׂה נְסִים.** וּמְבֹאָר בְּפוֹסְקִים שֶׁאֵין צָרִיךְ לְפָרֵט וּלְהַזְכִּיר מָה הָיָה הַנֵּס וְדַי שֶׁאוֹמֵר שֶׁעָשָׂה נֵס בְּמָקוֹם הַזֶּה, עַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה (נד. ד״ה ברוך) וְכֵן הַסְכִּים הַשַּׁ״ז (סק״א):

* **בַּמָּקוֹם הַזֶּה.** וְנִרְאֶה דְּאֵין יָכוֹל לְבָרֵךְ רַק כָּל זְמַן שֶׁרוֹאֵהוּ לְהַמָּקוֹם, **אֲבָל אִם עָבַר כְּבָר וְאֵינוֹ רוֹאֶה אוֹתוֹ הִסְפִּיד בִּרְכָתוֹ,** כְּמוֹ בְּשָׁמַע רְעָמִים לְקַמָּן בְּסִימָן רכ״ז סְעִיף ג׳ עַיֵּן שָׁם, **וְכֵן יְהִיָּה הַדִּין בְּרוֹאֶה אָדָם שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֵס הַמְכֹאָב בְּסְעִיף ו׳ בַּהַגָּ״ה, אִם כְּבָר עָבַר הָאִישׁ וְלֹא בֵּרַךְ וְהִרְחִיק מִמֶּנּוּ עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֵהוּ, שׁוּב אֵינוֹ מְבָרֵךְ. וְאֶפְשָׁר עוֹד דְּאֲפִלּוּ רָאָה אֶת הָאָדָם אוֹ אֶת הַמָּקוֹם בְּעוֹד אֵיזֶה יָמִים, כָּל שֶׁלֹּא עָבַר שְׁלֹשִׁים יוֹם מֵרְאִיָּה רִאשׁוֹנָה אֵינוֹ מְבָרֵךְ אַף שֶׁלֹּא בֵּרַךְ בְּפַעַם רִאשׁוֹן,** דְּהֲרֵי לְעִנְיַן פְּרִי חָדָשׁ יֵשׁ כַּמָּה פּוֹסְקִים שֶׁפּוֹטְרִים דְּמִכֵּיוָן שֶׁלֹּא בֵּרַךְ בְּפַעַם רִאשׁוֹן שׁוּב אֵינוֹ מְבָרֵךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסִימָן רכ״ה סְעִיף קָטָן ט׳, וְאַף דְּאָנוּ לֹא נְהִינַן הָכִי, הַיְינוּ מְשׁוּם דְּאָנוּ קַיְימָא לַן דְּתִלּוּי הַדָּבָר בַּאֲכִילָה כְּמוֹ שְׁמוּכָח שָׁם מִבְּאוּר הַגְּרָ״א (ס״ג), אֲבָל בָּזֶה דְּדַוַּאי הַבְּרָכָה נִתְקַנָּה עַל הָרְאִיָּה לְחוּד שָׁרָאוּי מָקוֹם

בְּאֵר הַיטֵב

מְתוֹךְ הַמָּקוֹם מְבָרֵךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): **ב (ג) שְׁבָטִים.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג), וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב״י) הֶקְשָׁה עָלָיו: **ג (ג) לִשְׁלֹשִׁים.** וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם חוּץ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בִּימֵי יְהוֹשָׁעַ: **(ג) וּמַעֲבָרוֹת נַחֲלֵי אַרְנוֹן.** מְפֹרָשׁ בַּשַּׁ״ס (נד.) שֶׁהָיוּ שְׁנֵי הָרִים וְעֵמֶק בֵּינֵיהֶם שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לַעֲבֹר דֶּרֶךְ אוֹתוֹ עֵמֶק, וְנֶחְבְּאוּ הָאֱמוֹרִיִּים בְּמְעָרוֹת שֶׁעָשׂוּ בָּהֶרִים בְּצִדֵּי הָעֵמֶק כְּדֵי שֶׁיִּפְּלוּ עֲלֵיהֶם פִּתְאוֹם בְּעָבְרָם בָּעֵמֶק, וְנַעֲשָׂה נֵס שֶׁנִּדְבְּקוּ הֶהָרִים זֶה בָּזֶה בַּעֲבוּר אֲרוֹן בְּרִית ה׳ עֲלֵיהֶם וְנֶהֱרְגוּ כֻּלָּם שָׁם: **(ד) שֶׁל בֵּית חוֹרוֹן.** שֶׁהֶשְׁלִכוּ מִן הַשָּׁמַיִם עַל הָאֱמוֹת שֶׁנִּלְחֲמוּ עִם יְהוֹשֻׁעַ כְּדִכְתִיב בַּקְּרָא (יהושע י׳ יא): **(ה) וְאָבָן שֶׁבִּקֵּשׁ וְכוּ'.** כִּדְמְפֹרָשׁ בְּאַגָּדָה שֶׁעָקַר הַר בַּת תְּלָתָא פַּרְסָא כְּדֵי לְהַפִּילוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְנַעֲשָׂה נֵס שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהַפִּילוֹ, עַיֵּן שָׁם בִּבְרָכוֹת נ״ד עַמּוּד ב׳, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואבן): **(ו) וְחוֹמַת יְרִיחוֹ.** שֶׁנִּבְלְעָה בִּמְקוֹמָהּ: **(ז) מְבָרֵךְ שֶׁעָשָׂה נְסִים.** כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א), לְכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּדַוְקָא הָנָךְ וְכַדּוֹמֶה שֶׁנִּבְּכָּר הַנֵּס מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם [פֵּרוּשׁ שֶׁבִּרְאוֹתָנוּ מַעֲבָרוֹת הַיָּם נִזְכָּרִים אֲנַחְנוּ שֶׁהַמַּיִם אֵלּוּ נֶחֱצוּ לִגְזָרִים, וְכֵן בַּיַּרְדֵּן הָיָה נֵס בַּמַּיִם גּוּפָא כְּדִכְתִיב בְּקִרְאָ (שם ג טז), וְכֵן אַבְנֵי אֶלְגְּבִישׁ יוֹדְעִים אָנוּ שֶׁאֵלּוּ הֵם הָאֲבָנִים שֶׁבָּהֶם נַעֲשָׂה הַנֵּס]. אֲבָל בְּלָאוֹ הָכִי כְּגוֹן בִּבְוַאנוּ סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם שֶׁקָּרָה שָׁם נֵס בְּעֵת מִלְחֶמֶת סַנְחֵרִיב שֶׁיָּצָא מַלְאַךְ ה׳ וְהִמִּית כָּל הַמַּחֲנֶה, אֵין מְבָרְכִין עַל כְּגוֹן זֶה שֶׁעָשָׂה נִסִּים, (ו) שֶׁאֵין הַנֵּס נִכָּר מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם [פֵּרוּשׁ אַף עַל גַּב שֶׁאֶפְשָׁר לְכַוֵּן מָקוֹם שֶׁנַּעֲשָׂה הַנֵּס, אַף עַל פִּי כֵן אֵין הַנֵּס נִכָּר שֶׁהָרֵי לֹא בְּגוּף הָאֲדָמָה נַעֲשָׂה הַנֵּס]. מִיהוּ עַל נֵס שֶׁלּוֹ אֲפִלּוּ אֵין נִכָּר מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם, כָּל שֶׁמַּגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁשָּׁם קָרָה הַנֵּס מְבָרֵךְ: **(ח) וּבֵין שְׁאָר בְּרָכוֹת וְכוּ'.** הַנִּזְכָּרִים (בְּסִימָן) [בְּסִימָנִים] שֶׁאַחַר זֶה: **(ט) בְּהַזְכָּרַת שֵׁם וּמַלְכוּת.** וְכֵן צָרִיךְ לוֹמַר נַמִי (כ) 'אַתָּה' יְיָ אֱלֹהֵינוּ' כְּמוֹ בִּשְׁאָר בְּרָכוֹת גְּמוּרוֹת: **ב (י) אֵין מְבָרְכִין עָלָיו.** אֶלָּא אוֹתָם שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם הַנֵּס בְּעַצְמָם: **ג (יא) מִשְּׁלֹשִׁים לִשְׁלֹשִׁים.** א)חוץ (ג) מִיּוֹם שֶׁרָאָה וְחוּץ מִיּוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ עַצְתָּה: **(יב) וְאָז הֵם וְכוּ'.** וְקָדָם לָכֵן (ד) אָסוּר וּבִרְכָתוֹ לְבַטָּלָה: **(יג) חוֹבָה.** וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מַאי שָׁנָא מִבְּרָכַת רָעָמִים וּזְוָעוֹת וּבְרָכַת בְּשָׂמִים שֶׁמְּבָרֵךְ בְּכָל פַּעַם וַאֲפִלּוּ בּוֹ בַּיּוֹם [עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רי״ז (ס״א) וְסִימָן רכ״ז (ס״ב)], דְּשָׁאנֵי הָתָם (ה) שֶׁמְּבָרֵךְ אַרְעָמִים וְזִיקִים חֲדָשִׁים וּכְמוֹ כֵן בְּרָכַת הַבְּשָׂם מְבָרֵךְ אֲרֵיחַ חָדָשׁ שֶׁנּוֹדַף תָּמִיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁלֹּא נִתְחַדֵּשׁ שׁוּם דָּבָר מִזְּמַן שֶׁבֵּרַךְ, עַל כֵּן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) בְּסֵדֶר בִּרְכַת הַנֶּהֱנִין (פי״ג ה״ג) כָּתַב שְׁמוֹנִין עִם יוֹם הָרְאִיָּה, כְּגוֹן אִם רָאָה בְּיוֹם א׳ בְּשַׁבָּת כְּשֶׁחוֹזֵר וְרוֹאֶה בְּסוֹף ד׳ שְׁבוּעוֹת בְּיוֹם ג׳ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַנֶּפֶשׁ סִימָן רִיחַ

(יד) שֶׁנַּעֲשָׂה נֵס לְיָחִיד, אֵינוֹ מְבָרֵךְ, (טו) אֲבָל הוּא עַצְמוֹ מְבָרֵךְ שָׁעָשָׂה (ל) [ד] לִי נֵס בַּמָּקוֹם הַזֶּה, (טז) * [ו]כָּל יוֹצְאֵי (ה) [ה] יְרֵכוֹ גַּם כֵּן מְבָרְכִין (יז) שָׁעָשָׂה נֵס לְאָבִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה: ה [ח]מִי שֶׁנַּעֲשׂוּ לוֹ נִסִּים הַרְבֵּה, בְּהַגִּיעוֹ לְאָחָד מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֵס צָרִיךְ לְהַזְכִּיר (יח) כָּל שְׁאָר (ו) הַמְּקוֹמוֹת, (יט) וְיִכְלֹל כֻּלָּם בִּבְרָכָה אַחַת: ו [ט]עַל נֵס שֶׁל רַבּוֹ (כ) צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל נֵס שֶׁל אָבִיו. הַגָּה: יֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא הַדִּין (כא) אִם רוֹאֶה (ז) הָאָדָם שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ הַנֵּס, מְבָרֵךְ עָלָיו (כב) * כְּמוֹ שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הַמָּקוֹם

ז טור בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים וְהִרְשָׁב"א (שם ד"ה ונ"מ). ח הָרֹא"ש (שם) מַצְרִיךְ דְּמַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא שָׁם. ט יְרוּשַׁלְמִי (שם) לְדִבְרֵי הָרֹא"ש (שם) וְהָרַמְבַּ"ן בְּסֵפֶר תּוֹרַת הָאָדָם (ענין ההוראה).

בְּאֵר הַיטֵב

מִיּוֹם שֶׁרָאָה בּוֹ וְיוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ, כְּגוֹן אִם רָאָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן צָרִיךְ שֶׁיִּרְאֶה בְּיוֹם רְבִיעִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן יד אַהֲרֹן (שם): ד (ל) לִי נֵס. מִשְׁמַע דְּכִשְׁבָּת (סק"ד) דַּף ל"ג עִ"ב) כְּשֶׁנַּעֲשָׂה לְאָדָם נֵס יִתָּקֵן אֵיזֶה צָרְכֵי רַבִּים בְּעִיר: (ה) יְרֵכוֹ. אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁנּוֹלְדוּ קֹדֶם לָכֵן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה), עַיֵּן שָׁם. וְהַיְד אַהֲרֹן (שם) חוֹלֵק עָלָיו וּפָסַק דְּוַקָא הַנּוֹלָדִים אַחַר הַנֵּס חַיָּבִים לְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם. וְאִם רַבִּים הֵם יוֹצְאֵי חֲלָצָיו וְרוֹאִים כָּל אֶחָד הַמָּקוֹם הַהוּא יֹאמְרוּ שֶׁעָשָׂה נֵס לַאֲבוֹתֵינוּ: ה (ו) הַמְּקוֹמוֹת. אֲבָל יוֹצְאֵי יְרֵכוֹ אֵינָם צְרִיכִים לְהַזְכִּיר שְׁאָר הַמְּקוֹמוֹת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): ו (ו) הָאָדָם. וְהוּא הַדִּין אִם רוֹאֶה הָרַבִּים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ד] לִי נֵס. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּמַהֲרִיט"ץ סִימָן פ"ז מִי שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֵס בְּעֶלְיָה וְהוּא דַּר לְמַשָּׁה וְאֵינוֹ עוֹלֶה בְּעֶלְיָה, אִם לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם עוֹלֶה בְּעֶלְיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ, דְּמָקוֹם מְיֻחָד בְּצִינֵן, אַף שְׁגּוּף הָעֶלְיָה הָיָה רוֹאֶה בְּהִיוֹתוֹ דַּר לְמַשָּׁה. וְעַיֵּן בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק"ג) מֻשָּׁם פְּרֵי הָאָרֶץ (ח"א) סִימָן ד' גְּמִגַּם בָּזֶה וּבְרֵישׁ צְרוֹר הַכֶּסֶף (סי' א) כָּתַב לְיַשֵּׁב עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּרַבְּדֵ"ז חֵלֶק ג' סִימָן תקע"ב מִי שֶׁנָּפַל מִן הַסֻּלָּם וּבִקְּשׁוּ עָלָיו יְקָבֵב, לֹא יְבָרֵךְ הַגּוֹמֵל וְלֹא שְׁעָשָׂה לִי נֵס אֶלָּא בִּלְא שֵׁם וּמַלְכוּת: [ה] יְרֵכוֹ. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וּבְאֵלְיָה רַבָּה (סק"ד) הִכְרִיעַ דְּבָנוֹ וְנֶכְדּוֹ אֲפִלּוּ נוֹלְדוּ קֹדֶם, וְשֵׁאֵר יוֹצְאֵי יְרֵכוֹ דְּוַקָא נוֹלְדוּ אַחַר בְּךָ. וּבְבֶרְכֵי יוֹסֵף (סק"ד) הִכְרִיעַ כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְכֵן מַשְׁמַע מִפְּתִימַת הַפּוֹסְקִים שֶׁיֵּשׁ מִי שֶׁכָּתַב דְּדְוַקָא נֶכְדּוֹ מִבָּרְךְ וְחוּ לא. וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) הֵבִיא כֻּלָּם הַמְּאִירִי בְּפִסְקָיו כָּתַב יָד (נר. ד"ה וזהו בי'אור) שֶׁכָּתַב הַגְּרָסָא בְּרִיהּ וּכְר בְּרִיהּ, וְכֵן הוּא בְּשְׁאֵלְתוֹת, וְדְוַקָא בָּנוֹ וּבֶן בְּנוֹ מִפְּנֵי שֶׁהֵם בְּנֵי דּוֹרוֹ כו'. עַיֵּן שָׁם וּבְאֵלְיָה רַבָּה (שם) וְשַׁעַר יוֹסֵף (הוריות ה: ד"ה והנה למה שפסק הרמב"ם). וְכָתַב בְּסוֹלֶת בְּלוּלָה (סק"ב) מִדִּבְרֵי הַזֹּהַר (ח"ב ס:) וּשְׁלַ"ה (יומא הל' תשובה אות מט), מִי שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֵס, טוֹב וְרָאוּי שֶׁבּוֹ בַּיּוֹם יִתְבּוֹדַד בְּכָל שָׁנָה לְהוֹדוֹת וְלִשְׁמֹחַ וּלְסַפֵּר קְצָת מֵהַנֵּס, וְהֶבְיאוּ בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ד), וְכָתַב, וַאֲנִי רָאִיתִי בְּשִׁיטַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהָרַמְבַּ"ם בְּסוֹפוֹ (בדברי המעתיק בתחילת הספר) אֵיתָא שָׁם שֶׁהָרַמְבַּ"ם קִבֵּל עָלָיו לְהִתְבּוֹדֵד בְּיוֹם הָאָרָה בְּכָל שָׁנָה, וּבְיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לֹא חֲשִׁיב לְבָרוּכֵי אֶלָּא אִם כֵּן עָבַר זְמַן מֻרְבֶּה כְּשִׁלְשִׁים יוֹם: ד (יד) שֶׁנַּעֲשָׂה נֵס לְיָחִיד. וּכְבָר מְבֹאָר בְּסָעִיף ב' דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה נֵס לְרֹב יִשְׂרָאֵל, כְּיָחִיד דָּיֵינִינַן לֵיהּ: (טו) אֲבָל הוּא עַצְמוֹ יְרֵכוֹ'. א[א]הֵיכָא (ו) כְּשֶׁחוֹזֵר וּמַגִּיעַ שָׁם אַחַר שֶׁקָּרָה לוֹ הַנֵּס, וּמִפַּעַם רִאשׁוֹנָה וְאֵילָךְ אֵינוֹ מְבָרֵךְ כְּשֶׁמַּגִּיעַ שָׁם אֶלָּא אִם כֵּן עָבְרוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם מִבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה וְכִבְסָעִיף ג': (טז) וְכָל יוֹצְאֵי יְרֵכוֹ. עַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ד) (ו) שֶׁהַכְּרִיעַ דְּבָנוֹ וּבֶן בְּנוֹ צְרִיכִין לְבָרֵךְ בֵּין שֶׁנּוֹלְדוּ קֹדֶם שֶׁקָּרָה הַנֵּס וּבֵין שֶׁנּוֹלְדוּ לְאַחַר מִכֵּן, מִשּׁוּם כִּבּוּד אֲבִיהֶם, וּמִנֶּנֶּךָ וְאֵילָךְ אֵין מְבָרְכִין אֶלָּא אִם כֵּן נוֹלְדוּ אֲבוֹתֵיהֶם אַחַר שֶׁקָּרָה הַנֵּס לַאֲבִיהֶם הָרִאשׁוֹן, דְּבָזֶה הֵם שְׁתָּפִים כֻּלָּם בְּאוֹתוֹ הַנֵּס: (יז) שָׁעָשָׂה נֵס לְאָבִי. זֶה קָאֵי (מ) עַל בֵּן, וּמִכֵּן הַבֵּן וְאֵילָךְ יְבָרֵךְ שֶׁעָשָׂה נֵס (ע) לַאֲבוֹתַי (י) או לַאֲבִי אַבָּא: ה (יח) כָּל שְׁאָר הַמְּקוֹמוֹת. זֶהוּ דַּוְקָא בְּיָחִיד, אֲבָל בְּנֵסֵי (יפ) רַבִּים שֶׁמְּחַיֵּב כָּל אֶחָד לְהַזְכִּיר לְבָרֵךְ כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְמָקוֹם הַנֵּס, אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בָּהֶם נִסִּים לְיִשְׂרָאֵל, וְגַם בְּיָחִיד גּוּפָא כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) (יב) דְּדַוְקָא הוּא בְּעַצְמוֹ, אֲבָל בָּנוֹ אֵינוֹ מְחֻיָּב לְהַזְכִּיר כָּל הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְאָבִיו: (יט) וְיִכְלֹל כֻּלָּם. וְצָרִיךְ לְהַזְכִּיר (יג) מִתְּחִלָּה מָקוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ וְאַחַר כָּךְ יַזְכִּיר שְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת. וְדַע שֶׁאַף שֶׁכָּלַל שְׁאָרֵי נִסִּים, מִכָּל מָקוֹם אִם פָּגַע אַחַר כָּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ לוֹ שְׁאָרֵי נִסִּים אֲפִלּוּ בּוֹ בַּיּוֹם: ו (כ) צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וְנִסְתַּתְּ בְּרוּךְ וְכוּ' שֶׁעָשָׂה נֵס לְרַבִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וּמַיְירֵי (עו) בְּרַבּוֹ מֻבְהָק, וּפְשׁוּט דְּדַוְקָא הוּא, (מו) אֲבָל בָּנָיו אֵינָם מְחֻיָּבִים בְּכִבּוּד רַבּוֹ וְאֵין מְבָרְכִים אַנַּפּוֹ: (כא) אִם רוֹאֶה הָאָדָם וְכוּ'. וּכְגוֹן שֶׁמְּחַיֵּב לְבָרֵךְ אַנַּפּוֹ (יז) כְּאָבִיו וְרַבּוֹ אוֹ אָדָם מְסֻיָּם: (כב) כְּמוֹ שֶׁמְּבָרֵךְ וְכוּ'. וּלְפִי זֶה (יפ) כָּל שְׁלֹשִׁים שֶׁלֹּא רָאָה לְאוֹתוֹ הָאִישׁ כְּשֶׁפּוֹגֵעַ בּוֹ אַחַר כָּךְ חַיָּב לְבָרֵךְ. וְנָסַח הַבְּרָכָה בָּרוּךְ אַתָּה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (ו) דְּכִשְׁעַת נֵס גּוּפֵיהּ אֵינוּ צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת שֶׁעָשָׂה נִסִּים, דְּלֹא נִתְקְנָה בָּזֶה אֶלָּא בִּרְכַּת הַגּוֹמֵל וּכְדִבְסִימָן שֶׁאַחַר זֶה, וְכֵן מְבֹאָר בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (נר. ד"ה הרואה) דְּפַעַם רִאשׁוֹן מִקְּרֵי כְּשֶׁחוֹזֵר וּמַגִּיעַ שָׁם אַחַר שֶׁקָּרָה לוֹ הַנֵּס: (ו) עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ה), וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי שְׁרָאוּי לְהוֹרוֹת כְּאֵלְיָה רַבָּה, אַחֲרֵי דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים שְׁפּוֹטְרִים דְּוַקָא בְּנוֹ וּבֶן בְּנוֹ וְלֹא יוֹתֵר, אִם כֵּן דְּיֵ לָנוּ עַל כָּל פָּנִים שֶׁיְּכַרְעֵ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם רַק כְּשֶׁהַנֵּס הָיָה טוֹבָה גַּם לָהֶם: (מ) וְאִם כֵּן אוֹ שֶׁנֵּי בָּנָיו וְרֵאוּ מָקוֹם הַנֵּס יֹאמְרוּ שֶׁעָשָׂה נֵס לַאֲבִינוּ וְלָהֶם חָמוּרוֹת (פ"ם אות ב) וְאֵלְיָה רַבָּה (סק"ח)]: (ע) [רַמְבַּ"ם (פ"י ה"ט) וְרִיא"ז וּשְׁאָר פּוֹסְקִים, וְאִם הֵם שְׁנֵי בָּנִים מִזֶּרַע אֶחָד יֹאמְרוּ לַאֲבוֹתֵינוּ [וְאֵלְיָה רַבָּה (שם)]: (י) הִלְכוֹת הָרֹא"ה (פקדת הלוי"ם נר. ד"ה גמ' על ניסא), וּבכל בו (סי' פז) אֵיתָא לְזַקְנֵי: ה (יט) כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) וְכֵן מְבֹאָר בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה (נר. ד"ה שעשה) וְכֵן מַשְׁמַע בְּרֹא"ש (פ"ט סי' א) וּטְור וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יג ח"ב): (יא) אַף שְׁאֵלְיָה רַבָּה (סק"י) כָּתַב דְּגַם בָּזֶה עַד תֻּלְתָּא דְּרֵי צָרִיךְ לְכלל, אֵין דְּבָרָיו מְכֻרָּחִים עַיֵּן שָׁם, וּבְפֹרָט שֶׁעִקַּר דָּבָר זֶה אֵינוֹ אֶלָּא חֻמְרָא בְּעָלְמָא, וְרַ"ף (מב.) וְרַמְבַּ"ם (פ"י ה"ט) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים הִשְׁמִיטוּהוּ וְלֹא הִזְכִּירוּהוּ כִּי אִם הָרֹא"ש (שם) וְרִיא"ז (שלטי הגבורים מג. אות א), גַּם בְּתוֹסְפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה (שם) מְבֹאָר לְהַדְיָא שְׁאֵין צָרִיךְ כְּלָל לְכלל, וּמֵר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא לְגַרְמֵיהּ עָבֵיד מִשּׁוּם חֲבִיבוּתָא דְּנִיסָּא וְלֹא מִדִּינָא, וְכֵן מַשְׁמַע מִתּוֹסְפֵי הָרֹא"ש גּוּפֵיהּ (נר. ד"ה ברוך שעשה) עַיֵּן שָׁם וְכֵן מַשְׁמַע מִשִּׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם ד"ה ברוך שעשה), וְנִרְאֶה לִי דְּגַם הָרֹא"ש בְּפִסְקָיו אֵין סוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ מִפֹּה דְּמַשְׁמַע מִתּוֹסְפוֹתָיו, אֶלָּא לְרַחֵק דְּמִלְּתָא הוּא וְלֹא מִדִּינָא, וְעַל כָּל פָּנִים בְּבָנוֹ וּבֶן בְּנוֹ דִּלְפִי הָרְבָּה גְּרִסְאוֹת אֵין מְחֻיָּב הַבֵּן כְּלָל לְהוֹדוֹת עַל נִסֵּי אֲבִיו, בְּוַדַּאי דִּי שְׁיְּכַרְעֵ אֲפָקוֹם שְׁפּוֹגֵעַ בּוֹ בְּלֹא שֶׁיְּכַלֵּל שְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת: (יג) רַבֵּנוּ יְרוּחָם (שם) וְשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם ד"ה ברוך) וּכְדִמְבֹאָר בַּשַּׁ"ס (שם)

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובלוח ברכת הנהנין (פי"ב ה"ז) כתב שמברך דוקא אם הגיע אחר שלשים יום משאירע הנס. וביאר הטעם שאם הגיע למקום תוך ל' יום שאירע בו הנס לא יברך הואיל וכבר בירך ברכת הגומל שהיא עומדת גם במקום ברכת הניסים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah